

نقش ایوان در معماری بوم گرای روستایی (روستای کنگ)

ناجیه ابویسانی جغتایی^{1*}، امیر احمد امینیان²

- 1- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری دانشگاه آزاد اسلامی (واحد علوم و تحقیقات
سیستان و بلوچستان)، abavisani_naji@yahoo.com
- 2- دکتری معماری، عضو هیئت علمی دانشگاه امام رضا (ع)، آدرس پست الکترونیکی
amir_58_aminian@yahoo.com

چکیده

هر کجا که تنوع طبیعی و انسانی تحت تأثیر تاریخ قرار می‌گیرد، نوعی الگوی زندگی منحصر بفرد و پدیدآورنده معماری بومی شکل می‌گیرد. طرح‌های بومی، بناهای سنگی و ایوانهایی با ستونهای نگهدارنده چوبی و سقفهای تیرپوش در روستاهای کوهپایه‌ای استان خراسان رضوی، همه و همه یادآور معماری گذشته سرزمینمان و بناهای باستانی همچون تخت جمشید و ... می‌باشند. این عناصر فضاهای زنده‌ای را بوجود می‌آورند که کاملاً منطبق بر نیاز و فرهنگ منطقه خلق شده‌اند و جای بسی تأمل دارند. از این رهگذر به معرفی معماری خانه‌های روستاهای کوهپایه‌ای و بطور خاص بررسی عنصر ایوان بعنوان مشخصه معماری بومی منطقه در روستای کوهپایه‌ای کنگ، از توابع بخش طرنبه می‌پردازیم. تحقیق پیش رو حاصل مطالعات کتابخانه‌ای و مطالعات میدانی و ثبت مشاهدات و برداشتهای نگارنده از معماری روستا می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: ایوان، خانه روستایی، روستای کنگ، معماری بومی

1- مقدمه

برای معماری اصولی باید درک عمیق از بافت جامعه و فرهنگ خاص هر منطقه داشت. شناخت فرهنگ و معماری بومی، برای تکرار مو به مو از شیوة ساخت آنها نیست، بلکه آشنایی با تدابیر اقلیمی و شناخت شگفتی‌های معماری گذشتگان و حفظ آنها و در نهایت دست یافتن به اصولی است که بتوان به کمک آنها در جهت اصلاح ساختار معماری امروزه گام برداشت.

آنچه این مقاله از معماری بومی می‌آموزد، لزوم توجه به فضاهای نیمه باز و ایوان به عنوان عاملی در بالا بردن کیفیت و غنای فضایی خانه است. در این رهگذر ایوان به لحاظ کارکردی، تاریخی و مفهومی مورد توجه قرار گرفته است و نیز به جستجوی نمونه‌های اولیه ایوان و حضور و ادامه آن تا دوران معاصر و در نهایت به مطالعه و بررسی آن به عنوان یکی از الگوهای معماری خانه‌های روستایی در روستای کنگ (روستای کوهپایه‌ای واقع در استان خراسان رضوی) می‌پردازد.